

Till Guds nådebarn

Gratia Christi

Kristi nåd

Nr 2 / sommaren 2009

Ty av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det, inte på grund av gärningar, för att ingen skall berömma sig. Ef 2:8, 9

Frälsningen

"Frälsningen tillhör vår Gud, honom som sitter på tronen, och Lammet!" Upp. 7:10

Så säger de saliga inför Guds tron, när de prisar honom för frälsningen. Vad innebär då orden? De innebär att de saligas frälsning är *helt Guds verk*. Och det är fråga om samma frälsning som gäller oss alla. Den är i Guds hand, och det betyder, att vi är beroende av honom, huruvida han är välvilligt inställd till oss, att han sänder en Frälsare åt oss och att han väcker oss ur vår syndasömn och ger oss ett nytt andligt liv genom sitt ord och sin Ande. När någon blir befriad från syndabördan i sitt samvete, blir förd från otro till tro och lyckligt når det himmelska hemmet hos Gud, då är detta helt och hållet ett resultat av Guds verk: först genom Faderns goda vilja och beslut, sedan genom Sonens död för våra synder, och till sist genom Andens nyfödande och undervisning. Människan själv lägger ingenting till det.

Uppfattningen att människan medverkar till sin egen frälsning, kallas *synergism*. Det är en lömsk lära, som vill smyga sig in i varje stycke i den kristna tron. Den är farlig därför att om man blandar in den i evangeliet, är detta inte längre Guds rena ord, utan människoord, som inte ger salighet, utan för till förtäppelse. Evangeliet måste vara rent för att fungera.

Bland synergismens många ansikten finns t ex den falska läran om människans fria vilja, uppfattningen

att vi med egen fri vilja förmår välja mellan gott och ont. Denna lära är

Altaret i Harju-Jaani kyrka i Raasiku, Estland.

djupt rotad i vår mänskliga natur alltifrån syndafallets dag, och ingen förmår ta sig ur den utom genom den helige Andes undervisning. Och An-

dens undervisning i detta stycke är mycket handgriplig, när han tar oss ur inbillningen om vår egen förmåga. Martin Luther har i sin bok *Om människans trålbundna vilja* redogjort för vår mänskliga viljas tillstånd efter syndafallet. Vår vilja är inte fri utan ända till graven trålbunden under synden. Men Gud skapar genom sitt ord en helt ny och god vilja i oss, vilken med de saliga i himmelen prisar enbart Gud och hans vilja och val för sin frälsning. Gud har tänkt på oss redan från världens tillblivelse, vilket framgår av Jesu ord: *Då skall konungen säga till dem som står på hans högra sida: Kom, ni min Faders välsignade, och ta i besittning det rike som stått färdigt åt er från världens begynnelse.*

Matt. 25:34. Det nya sinnet, som Gud skapar i oss genom sitt ord, förlitar sig enbart på Guds frälsning och strider ständigt mot vår gamla onda natur, som i fråga om frälsningen alltid vill försöka medverka och därigenom skaffa sig egen förtjänst och ära.

Djävulen angriper gärna huvudstycken, för att få så stor makt som möjligt. Ett sådant huvudstycke är lutherdomens huvudsats sammanfattad i uttrycket Sola Christus (Kristus allena). Aposteln Paulus uttrycker samma sak med orden: *Jag hade nämligen bestämt mig för, när jag var hos er, att inte veta av något annat än Jesus Kristus och honom som korsfäst.* ¹ Kor. 2:2. Allt som är nödvändigt för vårt andliga liv och vår eviga salighet, finns hos Kristus d v s i hans verk för

oss. Den som tror på honom blir inte dömd Joh. 3:18. Men den som tillika med Kristi verk också räknar med något annat, sin egen goda vilja, sitt eget beslut, sin tro, sin syndakänedom eller ödmjukhet, den har därmed förloerat Kristus. Paulus, som inte ville veta av något annat än Kristi verk, skriver till galaterna, som ville räkna omskärelsen som en förutsättning för att komma in i Guds rike: Ni har kommit bort ifrån Kristus, ni som försöker bli rättfärdiga genom lagen. Ni har fallit ur nåden. Gal 5:4. Frälsningen med hela dess innehåll – syndernas förlåtelse, rättfärdigheten, barnskapet hos Gud, det eviga livet och saligheten – är given åt oss färdig och utan kostnad från vår sida genom Kristi utgjutna blod. Den detta tror, han har vad det lovar.

Till Kristi verk får ingenting läggas från vår sida. Inte heller andliga gåvor, som Guds Ande ger oss genom tron på evangeliet, får blandas med frälsningens gåva. Vår frälsning är inte ett resultat av Kristi verk tillsammans med vår tro, utan vår frälsning är färdig före tron. Annars skulle vi inte ha något säkert att tro på. Vår egen tro är inget att lita på. Däremot har den människan en rätt och fast tro, som inte lutar på sin egen tro utan enbart på Kristi verk. Tron är visst nödvändig, men den lägger ingenting till vår frälsning i Kristus – bara omfattar den. Den är en gåva av Anden, inte en prestation från vår sida. Detta är en grundsanning, som kännetecknar lutherdomen och skiljer den från andra trosriktningar.

Lärostycket om Guds Ande och hans verk är ständigt utsatt för djävulens angrepp. Han gillar inte att någon tror vad katekesen säger om Anden i förklaringen till den andra trosartikeln: Jag tror, att jag inte av mitt eget förnuft eller av min egen kraft kan tro på min Herre Jesus Kristus eller komma till honom, utan den helige Ande har kallat mig genom evangelium, upplyst mig med sina gåvor, behållit och bevarat mig i en rätt tro. Tyvärr har djävulen en medarbetare i vårt mänskliga förnuft, som anser det självklart, att vi också själv måste göra något till vår frälsning. Förnuftet

räknar omvändelse och tro som våra prestationer, fastän de är Andens verk genom evangeliet.

Djävulen och vårt mänskliga sinne vill förvanska också dopläran. Enligt den apostoliska och lutherska förståelsen handlar Gud genom Anden och Ordet helt ensam i vårt dop. Han ger oss där Kristi förtjänst och tar oss in i sitt rike genom att föda oss på nytt på ett andligt sätt. Så förstått är vårt

Ett tecken på att det i fornkyrkan praktiserades barndop är kanske dopfunten och dopgraven som båda finns i Jungfru Mariekyrkas ruiner i Efesus. Foto: Bengt Strengell

dop för oss ett fast stöd för tron. Guds Ande kan verkligen föda både unga och gamla på nytt. Han verkar självständigt genom Ordet och vattnet och begär ingen hjälp av oss.

De som inte godkänner barndopet menar att dopet till sitt viktigaste innehåll är ett uttryck för dopkandidatens egen vilja att börja ett nytt liv, och därför måste man vara troende för att kunna bli döpt. Därigenom intar människan med sin inbillade tro Guds plats. Tron, som man anser nödvändig för dopet, är då en tro på ens eget beslut, inte en tro på Guds gåva och hans handlande. På det sättet berövas vi det stöd för tron som Guds verk i dopet skulle ge oss. Vi har inget annat kvar där än vårt eget beslut, som bleknar med tiden och som sannerligen inte blir oss till någon hjälp inför den Allseendes domstol.

En sådan lära om dopet är både

falsk och farlig – utom att den är en direkt skymf mot Gud och hans gåva. Vem är i sin kroppsliga födelse medveten om att han håller på att födas? Varför måste man då vid sin andliga födelse vara medveten om den? Och vem säger till sina föräldrar: "Jag vill bli född"? Är inte det föräldrarnas sak? Därför skriver också evangelisten Johannes: ... och de har blivit födda, inte av köttlig vilja, inte av mans vilja, utan av Gud. Joh 1:13. Efter vår kroppsliga födelse får vi minsann snart veta, att vi lever. Och efter dopet tillägnar vi oss genom predikan kunskapen om vad vi har fått i dopet – helt enligt Jesu uppmaning: ... gör alla folk till mina lärjungar genom att döpa dem och – lära dem.. Matt 28:19–20.

En rätt förståelse av dopet är en grundförutsättning för en luthersk och saliggörande tro. Vi får inte i fredens och fridsamhetens namn tåga i fråga om dopets rätta innebörd. En frid som uppnås på bekostnad av Guds sanning åsamkar evig skada åt dem som därigenom förs vilse. Det är verkligen hög tid att börja försvara de apostoliska och lutherska huvudstyckena, så att evangeliet inte helt försvinner.

Vår frälsning är på allt sätt i Guds hand och hans gåva till oss. Han har genom sin Son redan frälst oss från vår syndaskuld, och genom förkunnelsen om detta väcker han oss ur vår andliga sömn, tar oss in i sitt rike i det eviga livet och saligheten. Och äran för allt tillhör honom – inte oss. Men det betyder naturligtvis inte, att vi inte skulle få vara med honom i hans vingård i det andliga skördarbetet. Han använder oss där som sina redskap och styr oss efter sin gudomliga vishet. Aposteln Paulus skriver till filipperna: Gud är den som verkar i er både vilja och gärning, så att ni handlar enligt hans goda vilja. Fil. 2:13. Vi har det gott under den Allsmäktiges hand. Vi får bara betrakta och förundra oss över hans underbara verk och ledning. Amen.

Resa i Estland i evangeliets tjänst

Efter en resa, nästan vilken som helst är det i efterhand ganska svårt att peka ut det värdefullaste minnet från resan. Så är det också ifråga om de missionsresor i Estland som SLEF:s predikanter gör ett par gånger i året. Årets första resa inföll 22-26 april. Trots svårigheterna så är det särskilt två möten med människor jag vill lyfta

fram. Det betyder inte att de andra mötena är mindre betydelsefulla. Gud allena vet vilka möten som verkligen har evighetsbetydelse. Kanske det är helt andra möten än dem vi själva tror. De händelser jag tänker på visar hur vi i Guds rikes arbete får gå i hans beredda gärningar.

Numera hör det till rutinerna att sammanställa ett nytt nummer av tidningen Kristuse Arm inför predikatorsorna. Så också denna gång. Tidningens tredje nummer, liksom en ny upplaga av nummer två, trycktes av ett tryckeri i Põltsamaa i Estland. Av praktiska skäl ville vi ha dem levererade till EELK Misjonikeskus – kyrkans missionscentral – i Tallinn, där Kristuse Arms språkredaktör jobbar. Där skulle tidningarna alltså hämtas.

Första mötet under resan för Juhani Martikainens och Bengt Strengells del var onsdagkväll i Nõmme brödräfsamling i bönehuset vid Harkugatan. För att hinna hämta tidningarna och sammanträffa med anställda på Misjonikeskus togs en tidigare färja från Helsingfors. Mötet med personalen var en god början på resan. Ledaren för centralen, Mika Tuovinen, utsänd av Folkmissionen i Finland, tog emot tillsammans med centralens medieansvariga, Piret Riim. – Piret har beredvilligt ställt sig till förfogande som språkgranskare av tid-

ningen Kristuse Arm. Kring kaffebordet fördes sedan en god diskussion om SLEF:s verksamhet i Estland och om distributionen av den nya upplagan av Lilla trosラーan – Väike usuõpetus – som är under arbete. Ifråga om Lilla trosラーans nya upplaga har det varit många krokare på vägen som fördröjt utgivningen.

Det oväntade på Misjonikeskus var att Tartu Pereradio hade bokat tid för en kort intervju med predikanterna. Lika oväntat var, att redaktör Janne Kütimaa intervjuade på en god svenska. Hon har studerat svenska i Kronoby folkhögskola samt vid Åbo akademi.

Genast vid ankomsten till Estland hämnade Juhani Martikainen och Bengt Strengell att ge en helt oförberedd radiointervju. Redaktör var Janne Kütimaa. (ovan) I Järvakandi servicehem hade Kalju Kukk förberett så att en andaktsstund kunde hållas i sällskapsrummet. Juhani höll andakten och Hans Sandberg deltog i sången. (t.h.)

Det var lättare att ge den oförberedda intervjun på svenska.

Gud måste tydligen använda Tartu Pereradio för att få ut budskapet om våra predikobesök. Under den fortsatta resan i Estland framgick det att många noterat intervjun. Pereradio vill göra en längre intervju i samband med höstens predikobesöke i Estland. SLEF-medias CD-skivor skall också doneras till Pereradio.

Det andra oväntade mötet blev den enkla andaktsstunden med människorna på Järvakandi huoldukodu. Nu hade också predikantskaran utökats med Hans Sandberg.

Diakon Kalju Kukk, som bor i Järvakandi, hade ordnat med andakt i

serviceboendets samlingsrum. Vid den andakten, liksom i övrigt under resans möten, sjöngs de språkligt reviderade sånger ur samlingen *Laulud Talle kii-tuseks* som kopierats i ett litet häfte. Juhani Martikainen höll en andakt. Efteråt samtalade Juhani Martikainen enskilt med en av de gamla estlandssvenskarna, som bor på serviceboendet. Det var egentligen för hennes skull Järvakandi besöktes.

Samtidigt gick Kalju, Hans och Bengt från rum till rum och sjöng för sängliggande klienter. Flera visade uppenbar glädje över sången och en av dem fortsatte att sjunga, även när gästerna lämnade rummet. Utan att förringa övriga möten under resan upplevdes detta besök av predikanterna som en av resans höjdpunkter.

Utöver dessa möten ingick som vanligt möten bl.a. med brödräfsamlingar samt högmässor och gudstjäns-

ter i reseprogrammet. Bland brödräfsamlingarna besöktes denna gång Harku i Nõmme, Nissi och Rapla. Det är en trogen skara bröder och systrar som samlas till möten kring Guds ord. Vi finländare fick vittna om vår Frälsare i tal och sång. Det är för det SLEF bedriver estlandsarbete. Som bonus uppstår gemenskap och vänskap som inte heller skall föraktas. I Käru hölls en församlingsafton och i Lääne-Nigula församlingshem en bibel- och bönesamling.

Söndagens gudstjänster var denna gång koncentrerade till Järva och Ida-Harju prosterier. Hans Sandberg predikade först i Paide kyrka, där han

Kyrkoherde Leevi Reinaru, församlingens styrelseordförande Tiina Võsu och kantor Helle Reinaru vid mötet i Lääne-Nigula församling.

berättade att samtalet i sakristian var trespråkigt om vart annat – Hans talade svenska och kyrkoherde Algur Kaerma svarade på danska och däremellan användes estniska. – Kaerma har studerat i Danmark, därför kan han danska. – På eftermiddagen predikade Hans i Kärur kyrka med t.f. kyrkoherde Teet Hanschmidt som liturg.

Juhani Martikainen hade denna gång fått på sin lott att predika i Kuusalu kyrka med kyrkoherde Jaanus Jalakas som värd och liturg. Men det räckte inte med det. Jaanus Jalakas sköter också kyrkoherdetjänsterna i EELK Leesi och Loksa församlingar. De finns på en udde ute vid Finska viken. I de församlingarna hade han också gudstjänster denna söndag.

I EELK Harju-Jaani församling ansvarar diakon Leo Lekarkin för verksamheten, med khde Jalakas som ansvarig kyrkoherde. Leo ledde hög-

mässan där Bengt Strengell predikade. Också han hade en bygudstjänst på eftermiddagen. Den hölls i Kehra kulturhus klockan tre. Mellan gudstjänsterna hann Leo Lekarkin och Bengt Strengell dessutom med en konfirmandlektion om missionen. Bengt berättade om SLEF:s missionsarbete utöver estlandsmissionen.

Dessa åtta tillfällen på söndagen avslutade vårens missionsresa i Estland. Det var med tacksamhet till Gud predikanterna kunde konstatera att nya kontakter igen hade skapats och att allt förlöpt enligt Guds förutseende plan. Den var som alltid utöver vad vi människor kan tänka och planera.

På kvällen togs sen färjan till Helsingfors, denna gång med hyttplats för övernattnin. Efter en natts sömn gick det bra att starta färden mot Österbotten i tidig otta.

Bengt Strengell

Hösten missionsresa till Estland företas 21-24 oktober 2009. Stöd estlandsmissionen!

Guds finger . . .

Ibland har jag önskat få något yttre bevis på att Gud är med mig, och jag har fått det, ibland som svar på bön, ibland utan min bön. Egentligen har Guds bevis varit ganska enkla. Andra människor kanske inte skulle ha sett något märkligt i dem. Men åt mig har de gett just det budskap, som jag i den stunden har behövt.

Ofta har det varit i form av ett bibelord, genom vilket Gud har gett mig ett direkt svar, och jag har förundrat mig över hur just det ordet kom till mig i just den stunden.

Ibland ger Gud bevis på sin ledning genom livets händelser. Jag skulle kunna lägga fram hela raden av märkliga händelser under mitt 70-åriga liv alltifrån min tid som krigsbarn och fram till idag, men denna gång vill jag bara berätta om en brevväxling, genom vilken Gud stärkte mig i vissheten om att han styr också de dagliga händelserna med sitt finger.

För en tid sen hade jag 300 estniska kronor kvar oanvända efter en

Kalju Kukk bor i Järvakandi. Han håller ibland rysk / finska gudstjänster i ortens lilla kyrka. Det finns ingermanländare och helt ryskspråkiga innevånare i trakten.

predikoresa. Jag stoppade dem i ett brev, som jag var i färd med att skicka till vår gode vän Kalju Kukk. Jag skrev då i samma brev, att eftersom talet tre i biblisk mening betyder att något är från Gud och hundra anger fullständighet, så är pengarna en direkt gåva från Gud.

Jag blev sen mycket förvånad, när Kalju skrev till svar, att han samma dag som han fick mitt brev i handen hade gett just tre hundra kronor åt en som nödvändigt behövde just så mycket. Gud gav alltså genast tillbaka åt Kalju exakt samma summa som han hade gett. Någon kan förstås säga, att det var en ren slump, men vi som känner Gud genom hans Ord och varje dag erfar hans ledning, ser hans finger och faderliga omsorg också i denna händelse.

JM

Läs och begrunda!

Den som vill bevara sitt liv skall mista det, men den som mister sitt liv för min skull, han skall vinna det. Matt. 16:25

Här delar Jesus upp oss i två grupper. Till vilken hör vi? Båda grupperna för tanken till aposteln Paulus' liv. Innan han mötte Jesus på Damaskusvägen försökte han skaffa sig godkännande och beröm av både Gud och människor genom att förfölja de kristna. Men när Jesus stannade honom och avslöjade honom, så att han förlorade tron på sig själv, då fann han i stället det nya och eviga liv, som Jesus talar om i versen.

Är det så, att du ännu håller på med att försöka förtjäna Guds godkännande, kanske rentav köpa hans nåd genom fromhet och gott leverne? – Det lyckas inte. Gud genomskådar dig. På den vägen går du miste om det verkliga livet i Guds nåderike.

Eller har Jesus redan stannat dig på din väg? Har han tagit ifrån dig tron på dig själv och gett dig tron på honom i stället? Då är du en lycklig människa! För Jesu skull har du förlorat ditt gamla liv för denna världen - och funnit det verkliga livet med Jesus. Du ha funnit vad du inte ens sökte.

Blygs du för evangelium?

Romarbrevet betraktas som Pauli huvudbrev, kanske därför att det på ett så tydligt sätt framställer det goda evangeliets lära för läsaren. Det här betyder inte att något annat av hans brev eller något annat bibelavsnitt nedvärderas. Till Timoteus säger ju Paulus:

Hela skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, till bestraffning, till upprättelse och till rättfärdighet... 2 Tim 3:16

Bibelordet och i all synnerhet lagen och förmaningarna är till för att skydda livet, skydda oss på livsvandringen från det onda och från oss själva. Också evangeliet vill skydda oss här i tiden, men dess främsta uppgift är att visa oss vägen till gemenskap med Jesus. Evangeliet är det glada budskapet som vill föda vår själ så att vi inte tröttnas på vandringen. Men inte bara det.

Evangeliet är inte endast ord tryckta i en

bok, utan det är som Johannes uttrycker det i sin prolog, *Ordet är Gud, Ordet är Jesus, Ordet är den Helige Ande*. Evangeliet för oss genom tron på Jesus ända in i himmelen, något vi får börja leva av och i ren här i tiden.

Evangeliet kommer mycket tydligt fram i Romarbrevet. Redan i inledningen ger Paulus klart besked. Bl.a. för Rom 1:17-18 finns det i Folkbibeln en mellanrubrik, nämligen *Brevets innehåll*. Frågan är, om det inte är mera än bara brevets innehåll, det är evangeliets kärna, som Luther men också t.ex. Fredrik Gabriel Hedberg fann så stor glädje i, även om det inte var precis den här texten.

Det finns mycket att hämta i Rom 1:16-17, så låt oss begrunda det ordet:

Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft som frälser var och en som tror, först juden och sedan greken. *17Rättfärdighet från Gud uppenbaras i evangelium, av tro till tro, som det står skrivet: Den rättfärdige skall leva av tro.* Rom 1:16-17

Jag har dragit mig för att ta den

här texten till mig. Det fanns ett skede i livet då jag i den här texten mest såg vårt förhållande till medmänniskorna. Jag *blygs* – så i 1938-års översättning – inte för evangelium. Kanske det intrycket förstärks av att det under årens lopp getts ett och annat ”vittnesbörd” där den sextonde versen varit det centrala temat – i och för sig lovvärt. Vittnesbördets huvudinnehåll

Tron kommer av predikan och predikan i kraft av Kristi ord, lär Bibeln. Men också genom sång har många fått en saliggörande kunskap och kraft på vandringen mot himlen. Strängbandet i Harku bönehus i Nõmme, Estland.

kan ha varit en berättelse om händelser då den som vittnar kunnat eller inte vågat eller kunnat bekänna sin tro på Jesus Kristus.

Helt säkert får jag med många andra i det här avseendet skämmas, för att jag är dålig på vittnesbörd. Jag har tigit när jag borde ha talat och tvärtom. Jag tror nämligen att det också finns tillfällen då det är bättre att tiga än att tala. Också Jesus teg ibland.

Av breven vet vi att Paulus, var ett villigt och nitiskt Herrens vittne, som inte ryggade för att bekänna sin tro. Det gjorde han som oomvänd, men ännu mera sedan han kommit till tro på Jesus. Om han i alla situationer i livet var frimodig och orädd vet vi inte, men det vet vi att han genast efter omvändelsen, i anslutning till Damaskusvandringen, vittnade om Jesus. Han var så ivrig att predika evangelium om Jesus, att han utsattes för samma förföljelse han själv ägnat sig åt. Han måste rymma fältet i Damaskus. Han firades ner i en korg över stadsmuren.

Vi har nog orsak att låta Paulus

vara en förebild då det gäller att vittna för andra människor om Jesus Kristus.

Ändå tror jag att det inte är det yttre vittnesbördet som Paulus här i första hand vill peka på. Det är inte vårt förhållande till evangeliet i samlevnaden här i tiden som Paulus tänker på. Sammanhanget ger vid handen att det är något mycket djupare och viktigare som han vill ha sagt, något som i allra högsta grad gäller honom själv och hans eget förhållande till Jesus. Han vill förklara för sig själv och oss som senare läser hans bekännelse att det som både är Bibelns kärna, nämligen Jesu Kristi försoningsgärning för människornas, för vår skull. Därigenom är vi rättfärdiggjorda inför Gud. Och detta gäller alla människor, som vill sätta tro till Jesus och hans ord.

Det här med begreppet *rättfärdiggörelse inför Gud* har åtminstone jag haft lite svårt att få grepp om. Det är på något vis så abstrakt.

Men Bibeln lär att det för Gud är en verklighet, en realitet. Då Jesus följde sin uppgift här i tiden genom sitt lidande och sin död i vårt ställe gjorde han allt färdigt för alla människor. Inte en enda människa behöver gå förlorad för sina synders skull. Där emot är det många som går förlorade för att de inte tror, att det som Jesus gjorde gäller fullkomligt inför Gud för alla människor, utan egna gärningar. I den rättfärdighet som Jesus förvärvade oss är vi genom tron på Jesus fläckfria inför Gud. Även om han är helig och omtlig i sin rättfärdighet så har den som tror på Jesus inte något att frukta.

Jag återkommer till det här längre fram.

Då Paulus här ger sin programförklaring att han inte blygs för evangelium, så vet han vad han talar om. Han hade hela sitt liv nitälskat för Guds ord, lagen och de äldstes stadgar. Ja han gjorde det så till den grad att han förföljde – inte bara förföljde, utan han ville utrota dem som bekände sig till den där nasaréens nya lära. Han

var t.ex. med bland dem om vilka Stefanus sade:

Hårdnackade är ni och oomskurna till hjärta och öron. Alltid står ni emot den helige Ande, ni som era fäder.⁵² Finns det någon profet som era fäder inte har förföljt? De dödade dem som förutsade att den Rättfärdige skulle komma, och honom har ni nu förrått och mördat Apg 7:51–52

Paulus var ju med då Stefanus stod inför stora rådet och då de falska angivelserna gjorde att han stenades. Ja, det står t.o.m. att Paulus hade gått med på att Stefanus dödades. Apg 8:1

Det är mot den bakgrunden vi skall förstå programförklaringen i Romarbrevet: *Jag skäms inte för evangelium.* Hans bekännelse blir så mycket starkare då han naturligtvis visste hur det gått med t.ex. Stefanus. Hotet var verkligt. Det kan vi se i Apg 9, där judarna försökte röja också honom ur vägen. Det är inte bara fråga om en rädsla, blygsel eller skam att göra bort sig inför människorna. Det var inte heller rädsla för de kristnas misstro och deras rädsla för att Paulus hade hittat på ett nytt knep att komma dem inpå livet för att snärja dem. Det var med risk för sitt eget liv han predikade evangelium.

Förrän Paulus mötte Jesus på Damaskusvägen trodde han sig göra något gott, då han ville utrota de kristna. Jag tror att vi gör fel om vi tror att Paulus bara av ondska ville bekämpa de kristna. Han menade sig göra rätt. Den ”nya lära” Jesus kom med ansågs vara hädelse och en fara för tron på den kommande Messias som Israels folk väntade på och väntar ännu idag. Paulus ville som rättroende jude vänta på löftenas fullbord. Han nitälskade för lagen och profeterna.

Men nu kom den punkt, då Han som har all makt i himmelen och på jorden Matt 28:18 i nåd, först slog Paulus med blindhet. Där stoppades han av den som han förföljde och var symboliskt nog tre dagar i gravens mörker. Efter tre dagar var Ananias redskapet som inte bara öppnade hans lekamliga ögon utan också de andliga ögonen. Och vi ser hur Paulus genast, trots misstro från de kristna, predikade i synagogorna i Damaskus, att Jesus var Guds Son. Han skämdes inte för det evangelium han fått syn på.

Men jag skrev nyss att det är fråga om något annat och något mera

än bara vittnesbördet inför människorna. Evangelii dårskap är inte bara en dårskap för det vi kallar världen. Det är också en dårskap för vårt eget oomvända hjärta. Då under Pauli tid, likasom nu, var och är det fråga om att inte skämmas för evangelium i sitt eget hjärta, inför sig själv – att inte räkna Jesu Kristi evangelium som det enda som frälsar var och en som tror.

Det som Paulus så starkt driver i romarbrevet, rättfärdiggörelse genom tro av nåd allena, utan gärningar, är hans egen trosgrund. Han som kunde ha berömt sig av sin skriftkännedom, sin nitälskan – även om den en tid

Nådehjonen, kören från Sydösterbotten var med på evangelisationsresa år 2006. Kören sjöng bl.a. i Käru kyrka, förstärkt med ett par predikanter.

gick fel – han låter allt eget fara. Han säger ju i Filipperebrevet:

Jag räknar allt som förlust, därför att jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som avskräde för att jag skall vinna Kristus⁹ och bli funnen i honom, inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen, utan med den som kommer genom tro på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron. Fil 3:7-9

Han tror alltså att hans egen frälsning endast och helt och hållet och uteslutande skall bygga på den rättfärdighet inför Gud som Jesus Kristus förvärvat honom, då när Jesus i sin fullbordade gärning försonade världen med Gud. Han friköpte alla människor från lagens rättvisa straff – döden – då han blev människa. Gal 3:13, 4:15 Därigenom ville och kunde han blika Gud.

Rättfärdiggörelsen, är ju egentligen en domshandling. Vi kan inte riktigt förstå sammanhanget till fullo eftersom vi inte kan förstå att det är den treenige, Gud Fader Son och helig Ande, som vi har att göra med.

Vi anar storheten hos Gud då vi ser på hans skapelse och hur sinnrikt

den är uppbyggd. Men då vi kommer till hans kärlek och omsorg om sin skapelse, då svindlar det. Gärna vill vi göra honom till en blid, förstående och hjälpande man, som oförbehållsamt förlåter och glömmar då vi felar – utan att kräva något igen. Men som vi läser i de tio budordens kapitel, 2 Mos 20:5,6:

Ty jag, Herren, din Gud, är en nitälskande Gud, som låter straffet för fädernas missgärningar drabba barnen, ja, tredje och fjärde släktled, när man hatar mig,⁶ men som visar nåd mot tusen släktled, när man älskar mig och håller mina bud.

Vi kan inte förstå den här dubbelheten hos Gud, samtidigt dömande och benådande. Ja, vi kan inte heller förstå att han låter våra synder och misslyckande drabba barn och efterkommande. – Ofta är det så att Gud inte ens behöver bestraffa barn och efterkommande för våra missgärningar, utan straffet vi erfar är bara en direkt följd av vårt eget handlande.

Guds väsens dubbelhet kan vi aldrig ens få den minsta förnimmelse av om vi inte räknar med Jesu tillfyllestgörande försoning och förlåtelse. *Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade intet människorna deras överträdelser.* 2 Kor 5:18

Det var Jesus som tillfredsställde alla de krav Gud, som är helig och rättfärdig, kunde och kan ställa på oss människor. I vårt ställe tog han på sig det straff vår gudsfrånvändhet, vår obotfärdighet och vår ondska orsakade. Guds vrede mot synden och syndaren vändes istället mot Jesus.

Han är försoningen för våra synder, och inte bara för våra utan också för hela världens. 1 Joh 2:2

Därför är han oss nådig och hans nåd varar t.o.m. i tusen släktled, som vi nyss läste från Moseboken. Hans ☞

evangelium är ett evigt evangelium, som vi läser om i Upp 14:6: *Han hade ett evigt evangelium att förkunna för dem som bor på jorden, för alla folk och stammar och språk och folkslag.*

Jesu försoning gällde inte bara de som trodde på honom då, utan den gällde *alla folk och stammar och språk och folkslag* i alla tider. Du som läser det här bör veta: Om du tycker att du inte har tro eller har svag tro, så bör du veta att det är som vi sjunger i en sång i Sionsharpan:

Han Sonen har givit åt världen, och då han gett honom också åt mig.

Ty jag är ju en utav världen också, ja, så är det även med mig. Sh 418:2

Jesu försoning på korset, hans seger över döden och dödsriket, hans himmelsfärd och hans förbön för oss inför Fadern är grunden till att du och jag och alla människor har delaktighet i försoningen, i friköpandet från synden. Det var ju till denna delaktighet som du döptes till i Faderns, Sonens och den helige Andes namn. Du invigdes likt Jesus genom dopet till den delaktighet som Guds ord bjuder till dig och mig idag genom sin helige Ande. Han vill dag för dag påminna oss om det genom ordet, så att vi i daglig ånger och tro kan dö bort från synden och leva i rättfärdighet.

Kära vänner i Jesus Kristus! Då Paulus säger: *Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft som frälser var och en som tror, först juden och sedan greken.* – då säger han egentligen, att jag inte skäms för att räkna Jesu liv och gärning ända in i döden för min skull, som den enda grund och orsak till att jag har ett hopp om evigt liv hos Gud. Jag tror att evangeliets löften gäller mig. Allt vad jag gjort och gör – gott eller ont – har ingen betydelse. Allt sådant räknar jag som förlust. Kristus är allt i alla.

Allt var med på Jesu axlar inför Gud. Därför har jag en evig rättfärdighet som gäller här i tiden och framför allt då jag ställs inför Gud i den yttersta domen, för jag vet att min broder Jesus dömer eftersom Fadern har överlåtit domen till Sonen Joh 5:22.

Är Gud för oss, vem kan då vara emot oss? ³²Han som inte skonade sin egen Son utan utlämnade honom för oss alla, hur skulle han kunna annat än också skänka oss allt med honom?

Rom 8:31:32.

Hur skulle han kunna annat, han som just för mina och världens synder övergav gemenskapen med Gud och blev människa, som led och dog i mitt ställe. Vad kan Gud kräva av Paulus, vad kan han kräva av dig och mig då

vi sätter vår lit till Jesus. Synden är försonad och kastad i havets djup.

Så får vi i tro på Jesus och det han gjort här och nu, leva som fria benådade syndare. Vi får tjäna våra medmänniskor där vi möter dem. Utan blygsel och skam får vi vittna om vad vi sett i evangeliet, att vi är frälst och salig av nåd, inte på grund av något jag gjort eller låtit bli att göra. Endast det Jesus gjort gäller och räcker.

Så får vi med hebreerbrevet uppmuntra varandra varje dag, så att om möjligt ingen av oss förhårdas genom syndens makt att bedra.

Synden är alltid farlig eftersom den har en bundsförvant i vår gamla människa, som vi får dras med hela vårt liv här på jorden. Därför behöver vi också uppmuntran, vägledning och förmaning också som sk gamla kristna. Ja, det är kanske ännu större behov som gammal. Vi behöver det som Titus säger till församlingsföreståndaren, men som ju gäller alla kristna:

Han skall hålla sig till den sunda lärans tillförlitliga ord, så att han genom en sund undervisning kan uppmuntra andra och vederlägga motståndarna.

Till det må Herren Gud ge oss nåd och vishet. Amen.

Bengt Strengell

Tjugo år av estlandsarbetet uppmärksammas i års- och missionsfesternas program samt vid estlandsarbetets årsdag, som firas i Nykarleby församlingshem söndagen den 4 oktober. Se i Sändebudet.

Bönehus i Estland II

Harkugatans bönehus i Nõmme

Vi har en serie om herrnhutiska bönehus och brödräfsamlingar i Estland. Vi började i nr 1 med bönehuset i Endla, en stadsdel på västra sidan om järnvägen i Tallinns centrum.

Också på västra sidan om järnvägen men sju kilometer mot sydväst finns Nõmme brödräfsamlingens bönehus vid Harkugatan 48 i Nõmme.

Staden – stadsdelen.

Nõmme numera är en ”ny” stadsdel i sydvästra delen av Tallinn. Nõmme fick stadsrättigheter 1926, men införlivades av sovjetmakten med Tallinn år 1940. År 1993 fick stadsdelen eget stadsdelsfullmäktige. Vid ingången av

år 2008 bodde 38725 personer i Nõmme.

Församlingen – brödraförsamlingen.

År 1901 byggde godsägare Nikolai von Glehn (1841–1923) ett gjuteri i Nõmme. Sedan det gått i konkurs 1904 gjordes huset om till ett bönehus för brödraförsamlingens behov. Den hade grundats år 1887. Den lutherska församlingen firade också sina gudstjänster i bönehuset. Ägaren, godsägare von Glehn donerade år 1913 bönehuset till den lutherska kyrkan. År 1922 avskiljdes sedan Nõmme till en ny, självständig församling, Nõmme Rahu församling med det forna gjuteriet / bönehuset som huvudkyrka. I Nõmme centrum finns också en kyrka byggd år 1932.

Harku bönehus.

Eftersom brödraförsamlingen blev utan eget bönehus började man år 1926 diskutera ett nybygge. Det var diskussioner för och emot något nytt. Det blev tanken på ett nytt bönehus som segrade och den 3 februari 1927 köptes tomten Harkugatan 48 av staden. Den 10 juni 1927 hade tomten ingärdats och kunde välsignas som bönehusets byggnadsplats. Det tog lite över ett år att bygga bönehuset. Församlingens kyrkoherde Anton Eilart och brödraförsamlingens kurator, äldstebroder Jüri Leidtorff ledde invigningsgudstjänsten den 18 oktober 1928, fem månader efter att grundstenen murats.

Invigningen inleddes utanför bönehuset där de närvarande stämde upp psalmen *Nu tacken Gud allt folk*. Under psalmen läste äldstebroder Leidtorff upp dörren och menigheten gick in. I en historik beskrivs ögonblicket som heligt och glädjefyllt ända till tårar. Sedan dess har bönehuset fått tjäna brödraförsamlingen i Nõmme och hela tiden i intimt samarbete med församlingen.

Tack vare detta samarbete kunde bönehuset också användas under den kärva sovjettiden, då brödraförsamlingarna var förbjudna. Men verksamheten kunde fortsätta då bönehuset förklarades vara ”hjälpkyrka” eller kapell. – Sedan sovjetmakten konfiskerat det stora, nybyggda bönehuset i

centrala Tallinn blev brödraförsamlingen i Nõmme och Hiiumaa naturlig samlingsplats för herrnhutarna i Tallinn-området.

Eftersom bönehuset vid Harkugatan var församlingens ”kapell” var det också församlingsstyrelsen som under ryska ockupationen skulle utse äldstebroder. Den 15 juni 1983 utsågs Jüri Pootsmaa till äldstebroder. Han är det ännu i dag. Vid sin sida har han fru Laine som värdinna (perenaine) Verksamheten består av mötesverksamhet,

Under den kalla årstiden hålls veckans möten i lilla salen som rymmer ett tjugotal personer.

bibelstudier och strängband (pillikoor). Aino Piibeht är strängbandets äldste. Det är samlingar i bönehuset varje onsdagkväll kl 18 och söndag kl 15, också sommardag.

Det var i Harku bönehus som SLEF:s predikanter kom över sångsamlingen *Laulud Talle kiituseks* (Sånger till Lammets lov). Den har använts flitigt i brödraförsamlingarna. Boken består av häften, som utkom de två första årtiondena av 1900-talet. Namnet på samlingen för tankarna till brödraförsamlingarnas emblem, Lammets som bär korsvimpeln. Sånger ur samlingen är grund för estlandsmissionens försök att inspirera till ny användning av de gamla väckelsesånger.

Brödraförsamlingen i Harku firar bönehusets årsdag den tredje söndagen i oktober. Den åttionde årsdagen firades den 19 oktober 2008. Bland de medverkande då kan nämnas ärkebiskop emeritus Kuuno Pajula, nittioåriga prästen Priit Rannut, församlingens f.d. kyrkoherde, professor Volde- mar Ilja samt nuvarande kyrkoherden, assessor Ove Sander.

BS

Källor: Nõmme stadsdels och Nõmme Rahu församlings hemsidor, Laine Pootsmaa, m.fl.

Martin Luther:

Resekost

När de midjanitiska köpmännen kom förbi, drog de upp Josef ur brunnen. De sålde honom för tjugosiklar silver till ismaeliterna, som förde Josef till Egypten. ^{1 Mos. 37:28}

Av denna berättelse kan vi lära oss hur Gud styr världen, fastän det ser ut som om djävul och död skulle råda. Josef menar, att han är övergiven av Gud, och likväl följer Gud honom med sina ögon, när han låter honom bli såld och bortförd till ett främmande land, där han en lång tid måste utstå många svårigheter. Då såg det ut som om Herren inte skulle vara hos honom, men när tiden var inne upphöjde Gud honom och gav hela landet i hans hand. Så långt kom han, när han i tro och tålmod förbidade Herren. Så skulle Herren göra också med oss, om vi skulle kunna hålla ut i tron, ty samme Gud som regerade då, lever än. Vi har samme allsmäktige Fader och samma ord som säger, att han inte vill överge oss. Men det ska vi veta, att den som Gud vill komma till ära, förnedrar han först, och den som han vill skänka glädje, låter han först få uppleva sorg och lidande. Ju djupare han förnedrar, desto högre ämnar han upphöja.

Från betraktelse för 23 augusti enligt upplaga från 1917. Lätt reviderad.

Hälsning till Guds nådehjon

Gratia Christi

Kristi nåd

en tidskrift för SLEF:s Estlandsmision. Artiklarna har i regel ingått i den estniska versionen av tidskriften, i "Kristuse Arm".

Utgivare och redaktion:
Juhani Martikainen och Bengt Strengell (ombrytning samt foto, om annat ej nämns, BS.)

Kontakt: SLEF / Estlandskommittén
c/o Bengt Strengell, Grannabbav. 70,
FIN-68700 TERJÄRV
Tel: 0500-166099. E-post: est@slef.fi

Besök gärna hemsidan [Gratia Christi](http://www.gratiachristi.net/), som också berättar om Estlandsmisionens arbete: <http://www.gratiachristi.net/>

Gåvor till estlandsmissionen kan inbetalas till **Evangeliföreningen**, bankkonto **405511-22096**. Som meddelande **Estlandsmissionen** eller bara **EST**. (För statistikens skull är det bra om du anger din hemförsamling.)